

Identifiering och erkännande av kunnande inom yrkesutbildning

Identifiering och erkännande av kunnande inom yrkesutbildning

Guidens namn	Identifiering och erkännande av kunnande inom yrkesutbildning
Träder i kraft	18.03.2025
Pdf skapad	19.03.2025

Innehåll

1. Inledning.	1
2. Allmänna principer för identifiering och erkännande av kunnande.	2
2.1. Identifiering av kunnande.	3
2.2. Dokument som ligger till grund för erkännande.	4
2.3. Erkännande av kunnande.	4
2.3.1. Erkännande av kunnande genom direkt införande.	5
2.3.2. Erkännande av kunnande genom att bedöma motsvarigheten och aktualiteten i kunnandet.	6
2.3.3. Beslut om erkännande.	6
2.3.4. Erkännande av kunnande och uppbyggnaden av examen.	7
3. Omvandling av vitsord.	11
4. Specialfall.	13
5. Exempel på erkännande av kunnande.	14
5.1. Erkännande av kunnande från gymnasiestudier inom valbara och obligatoriska mål för kunnandet i gemensamma examensdelar.	14
5.2. Erkännande av kunnande när den studerande avlägger en examensdel enligt samma examensgrunder hos en annan utbildningsanordnare.	14
5.3. Erkännande av kunnande, när den studerande avlägger en examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen.	14
5.4. Examensdelens beräknade omfattning, när den studerande avlägger en examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen.	15
5.5. Erkännande av studier som avlagts vid en yrkeshögskola inom en yrkesinriktad grundexamen.	16
5.6. Vilket tidigare kunnande som har förvärvats enligt examensgrunder som är på övergångstid kan man föra in direkt i examen?.	16
5.7. Erkännande av en examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet.	17
5.8. Hur ska man gå till väga om en studerande har börjat avlägga en yrkesinriktad grundexamen och nya examensgrunder träder i kraft för examen?.	17
5.9. En studerande övergår till att avlägga samma examen vid en annan läroanstalt utan avbrott.	17
6. Ändringar 17.3.2025.	18

1. Inledning

Identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande är fastställt i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 46 § och 47. I 10 § i statsrådets förordning om yrkesutbildning (673/2017) bestäms närmare om hur man går till väga vid erkännande av den studerandes tidigare förvärvade kunnande.

Utbildningsstyrelsen har i enlighet med 47 § i lagen om yrkesutbildning utfärdat en föreskrift om principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt omvandlingen av vitsord ([OPH--1634--2021](#), [ändring OPH-698-2024](#)).

Därtill har Utbildningsstyrelsen utarbetat den här handboken för identifiering och erkännande av kunnande i yrkesutbildning. Syftet med handboken är att stödja utbildningsanordnarna i tillämpningen av lagstiftningen och föreskriften.

2. Allmänna principer för identifiering och erkännande av kunnande

Yrkesutbildningen är kompetensbaserad. I planeringen av förvärvandet av kunnande innebär det att utbildningsanordnaren identifierar och erkänner tidigare förvärvat kunnande. Därtill kartlägger man det kunnande som den studerande saknar och ser till att hen endast studerar det som behövs. Målet med identifieringen av kunnandet är att ta reda på om den studerande har tidigare förvärvat kunnande som motsvarar det kunnande som är fastställt i grunderna för den examen som utgör målet.

Genom att identifiera och erkänna kunnande som den studerande förvärvat tidigare undviker man överlappande utbildning och bedömning. När utbildningsanordnaren vet vad den studerande redan kan, fokuserar man på att förvärva nytt kunnande.

Det är utbildningsanordnarens uppgift att identifiera och erkänna den studerandes kunnande. Identifieringen och erkännandet av den studerandes kunnande utgör en del av den personliga tillämpningen av studierna.

Bild 1. Genom att identifiera och erkänna kunnande undviker man överlappande utbildning.

Utbildningsanordnaren beslutar om hur man i praktiken går till väga vid identifiering och erkännande av kunnande i enlighet med lagar, förordningar och Utbildningsstyrelsens föreskrifter gällande yrkesutbildningen. Utbildningsanordnaren informerar de studerande om rutinerna för identifiering och erkännande av kunnande och om de möjligheter till individuella val som ingår i uppbyggnaden av examen.

För läropliktiga enligt läropliktslagen (1214/2020) identifieras och erkänns kunnandet endast till den del som den läropliktiga studerande har avlagt examensdelar eller delområden av gemensamma examensdelar enligt grunderna för yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina eller specialyrkesexamina eller gymnasiestudier, högskolestudier eller andra sådana studier som har bedömts och intygats av behöriga myndigheter.

I den personliga tillämpningen kommer utbildningsanordnaren och den studerande överens om den individuella studievägen samt om vilka examensdelar och delområden av de gemensamma examensdelarna den studerande ska avlägga. Det identifierade och erkända kunnandet samt de individuella val man kommit överens om förs in i **den personliga utvecklingsplanen för kunnandet**.

Utbildningsanordnaren kan använda **den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser** då man bedömer om tidigare förvärvat kunnande går att erkänna. Utbildningsanordnaren kan identifiera kunnande på samma nivå som i den examen som den

studerande avlägger eller högre i enlighet med uppbyggnaden av examen. Mer information om [referensramarna för kvalifikationer](#).

En examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel kan erkännas inom en examen även om bedömningen av examensdelen eller delområdet har **anpassats** i den studerandes tidigare studier eller om man har **avvikit** från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet. Då det är fråga om examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel där bedömningen har anpassats kommer utbildningsanordnaren alltid överens med den studerande om erkännandet av kunnandet. I hänvisningen om erkännande av kunnandet i betyget för utbildningsanordnaren in den ursprungliga anteckningen om anpassning av bedömningen eller avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet.

Utbildningsanordnaren sparar de erkända prestationerna i studieadministrationssystemet. Utbildningsanordnarna överför eller sparar uppgifter om en erkänd examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel till informationsresursen KOSKI utgående från anvisningarna för KOSKI.

Utbildningsanordnaren för in uppgifterna om erkännandet i betyget i enlighet med Utbildningsstyrelsens föreskrift om betyg. Hänvisningar om erkännande av delområden av de gemensamma examensdelarna förs in i studieprestationsutdraget. Mer information i Utbildningsstyrelsens [anvisningar för uppgifter som ska antecknas i betyg och bilagor till dem i yrkesutbildning](#).

2.1. Identifiering av kunnande

Identifiering av kunnande innebär att utbildningsanordnaren tar reda på om den studerande redan har ett kunnande, **som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examen**. Utbildningsanordnaren identifierar den studerandes kunnande utifrån de dokument och andra utredningar som den studerande visar upp, såsom examensbetyg, arbetsintyg, kompetenskartläggningar och intervjuer.

Utbildningsanordnaren beaktar den studerandes kunnande på följande sätt:

- Om den studerande har det kunnande som krävs i en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel, men hen saknar ett intyg som utfärdats av en behörig myndighet, kan den studerande hänvisas direkt till ett yrkesprov eller annat påvisande av kunnande. Den studerande kan ha förvärvat kunnande genom arbetserfarenhet, hobbyverksamhet eller annan utbildning.
- Om den studerande har ett intyg från en behörig myndighet över sitt kunnande, men kunnandet endast delvis motsvarar kraven för en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel, och hen därtill har ett kompletterande kunnande hen förvärvat genom arbetserfarenhet, hobbyverksamhet eller annan utbildning, kan den studerande hänvisas direkt till ett yrkesprov eller annat påvisande av kunnande i fråga om det kompletterade kunnandet. Vitsordet bildas utifrån det tidigare vitsordet och det vitsord som den studerande fått i yrkesprovet eller genom annat påvisande av kunnande.
- Om den studerande har ett intyg från en behörig myndighet över kunnande som endast delvis motsvarar kraven för en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel, hänvisas den studerande till att förvärva det kunnande som saknas. Den studerande visar då sitt nya förvärvade kunnande genom ett yrkesprov eller annat påvisande av kunnande. Vitsordet bildas utifrån det tidigare vitsordet och det vitsord som den studerande fått i yrkesprovet eller genom annat påvisande av kunnande.
- Om den studerande har ett intyg från en behörig myndighet över kunnande som motsvarar kraven för en examensdel eller ett delområde av en gemensam examensdel, följer utbildningsanordnaren principerna för erkännande av kunnande.

2.2. Dokument som ligger till grund för erkännande

Utbildningsanordnaren erkänner den studerandes kunnande utifrån betyg eller studieprestationsutdrag eller motsvarande dokument som utfärdats av en behörig myndighet. Den studerande lämnar in dokumenten till utbildningsanordnaren som grund för erkännandet av kunnande.

När utbildningsanordnaren erkänner kunnande ska de dokument och andra utredningar som ligger till grund för erkännandet uppfylla följande krav:

- Betyget, studieprestationsutdraget eller ett motsvarande dokument ska vara utfärdat av en behörig myndighet. Behöriga myndigheter i Finland är exempelvis aktörer inom förvaltningsområdena för undervisnings- och kulturministeriet, försvarsministeriet, kommunikationsministeriet och inrikesministeriet.
- Erkännande av kunnande görs alltid utifrån originaldokument eller bestyrkta kopior.
- Erkännande av kunnande kan grunda sig på uppgifter från informationsresursen KOSKI.
- Innehållet och omfattningen av prestationerna ska beskrivas tillräckligt noggrant, så att utbildningsanordnaren vid behov kan fastställa omfattningen av de tidigare prestationerna i kompetenspoäng. Den studerande lämnar in det material som behövs för erkännandet av kunnande.
- Betyget, studieprestationsutdraget eller motsvarande dokument ska innehålla vitsord, som vid behov kan omvandlas till den bedömningsskala som används i den examen som den studerande avlägger.
- Utbildningsanordnaren fattar beslut om användningen av utländska betyg för erkännande av kunnande utifrån ovan nämnda krav.

Om dokumenten inte uppfyller de ovan nämnda kraven, men utbildningsanordnaren konstaterar att den studerande ändå har det kunnande som behövs, hänvisar utbildningsanordnaren den studerande till ett yrkesprov eller annat påvisande av kunnande.

2.3. Erkännande av kunnande

Uppbyggnaden av examen utgör ramen för vilka av den studerandes tidigare prestationer som kan erkännas och i vilken omfattning (kompetenspoäng). Endast hela examensdelar eller delområden av gemensamma examensdelar kan erkännas som en del av den examen som den studerande avlägger.

Utbildningsanordnaren ska erkänna den studerandes tidigare förvärvade kunnande som motsvarar **obligatoriskt** kunnande i examensgrunderna (obligatoriska yrkesinriktade examensdelar och obligatoriska delområden av de gemensamma examensdelarna).

Därtill kan den studerande också ha kunnande som skulle kunna erkännas inom **valbara** examensdelar eller valbara mål för kunnandet inom gemensamma examensdelar. Utbildningsanordnaren diskuterar erkännandet med den studerande i samband med den personliga tillämpningen och kommer överens om erkännandet i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet. Den studerande kan behöva förvärva nytt kunnande i stället för att få tidigare kunnande som hen redan har ett intyg på erkänt som en del av examen.

Utbildningsanordnaren erkänner kunnandet genom ett **direkt införande** eller genom att **bedöma motsvarigheten och/eller aktualiteten i kunnandet**.

Utgångspunkten är att det kunnande som utbildningsanordnaren erkänner motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet som är fastställt i examensgrunderna samt att det är aktuellt.

När utbildningsanordnaren erkänner den studerandes tidigare prestationer inom en valbar examensdel eller valbara mål inom ett delområde, där omfattningen varierar i uppbyggnaden av examen, fastställer utbildningsanordnaren omfattningen. Om den studerande är missnöjd med beslutet om studiernas omfattning kan hen lämna in en begäran om tillsyn av utbildningsanordnarens verksamhet till Regionförvaltningsverket.

Målet med **utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv** är att ge den studerande nya färdigheter utgående från de personliga målen. Därmed erkänns tidigare förvärvat kunnande endast då det är ändamålsenligt för den studerande. En sådan situation kan till exempel vara om en studerande inom utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv fortsätter en tidigare påbörjad utbildning eller byter utbildningsanordnare. Utbildningsanordnaren och den studerande kommer överens om erkännandet av kunnande inom den personliga tillämpningen.

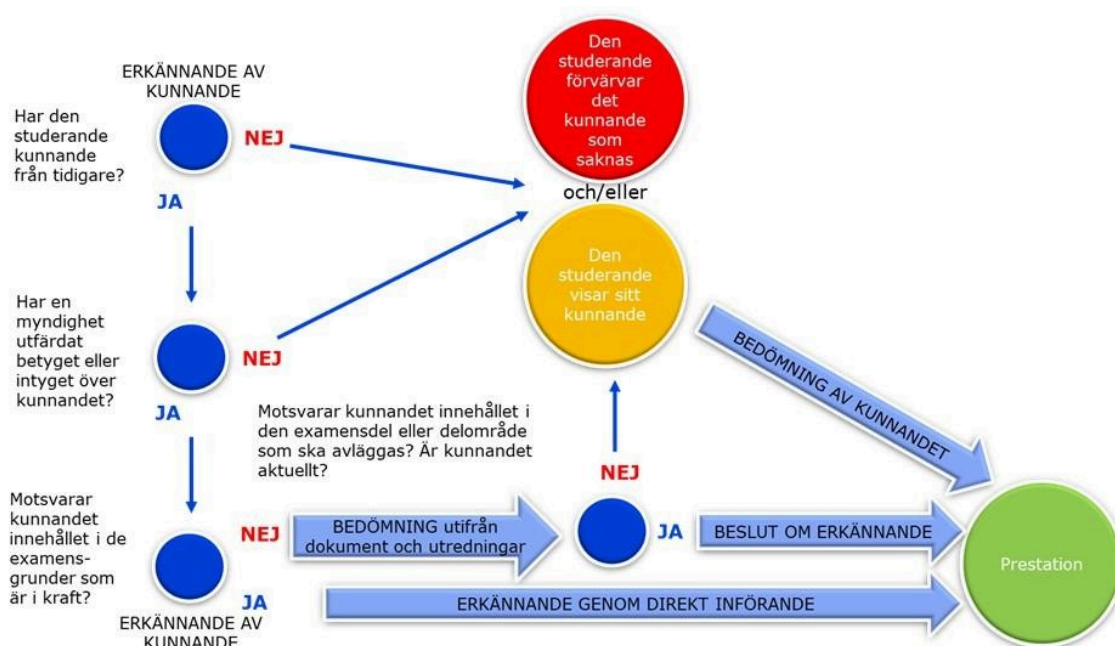

Bild 2. Identifiering och erkännande av kunnande

2.3.1. Erkännande av kunnande genom direkt införande

Utbildningsanordnaren erkänner genom direkt införande:

- yrkesinriktade examensdelar och delområden av gemensamma examensdelar som avlagts enligt examensgrunder som är i kraft
- gymnasiestudier som har avlagts enligt de grunder som är i kraft eller de föregående grunderna för gymnasiets läroplan och där motsvarigheten är fastställd i Utbildningsstyrelsens föreskrift Principer för dimensionering av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i yrkesutbildningen (OPH-1634--2021, ändring OPH-698-2024)
- gymnasiestudier, högskolestudier och andra studier som bedömts och intygats av behöriga myndigheter och som är möjliga att avlägga inom uppbyggnaden av examen (gäller tidigare förvärvat kunnande som inte är fastställt i examensgrunderna).

Utbildningsanordnaren kan genom direkt införande även erkänna yrkesinriktade examensdelar och delområden av gemensamma examensdelar som den studerande avlagt enligt examensgrunder som är på **övergångstid**. Detta är möjligt om kraven på yrkesskicklighet i de yrkesinriktade examensdelarna och innehållen i delområdena av de gemensamma examensdelarna är desamma.

Den studerande kan inte begära en kontroll av bedömningen eller rättelse av bedömningen om utbildningsanordnaren erkänt kunnandet genom direkt införande. Den studerande kan ändå om hen vill höja ett vitsord som erkänts genom direkt införande.

2.3.2. Erkännande av kunnande genom att bedöma motsvarigheten och aktualiteten i kunnandet

Utbildningsanordnaren kan erkänna tidigare förvärvat kunnande som inte kan föras in direkt, om det motsvarar kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnande i examensgrunderna och är aktuellt.

De bedömare som utbildningsanordnaren utsett bedömer om kunnandet motsvarar kraven och är aktuellt. Bedömarna ska ha tillräcklig yrkesskicklighet och tillräckligt kunnande i fråga om den examen som den studerande avlägger, särskilt i den examensdel eller det delområde av en gemensam examensdel som ska bedömas. Bedömaren ska ha tillräcklig kännedom om bedömning och grunderna för den examen som avläggs. Kraven på bedömarna beskrivs i följande kapitel Beslut om erkännande.

Bedömaren bedömer **aktualiteten i kunnandet**, så att hen kan säkerställa att den studerandes kunnande fortfarande är aktuellt. När bedömaren bedömer aktualiteten är det viktigt att ta reda på om den studerande har upprätthållit sitt kunnande till exempel genom arbetsuppgifter eller hobbyverksamhet. Aktualiteten i kunnandet bedöms individuellt utifrån dokument som den studerande visar upp, såsom arbetsintyg, portfolio och arbetsprover eller i intervjuer med den studerande. Bedömaren bedömer aktualiteten i kunnandet som en helhet utgående från det centrala kunnande.

Bedömaren bedömer **motsvarigheten för kunnandet** genom att jämföra innehållet i de tidigare avlagda studierna med kraven på yrkesskicklighet i examensdelen eller målen för kunnandet för delområdet av den gemensamma examensdelen som ska avläggas. Bedömningen görs utifrån de dokument som den studerande lämnat in.

Om det inte är möjligt att slå fast motsvarigheten för prestationerna och/eller aktualiteten i kunnandet utifrån de dokument eller andra utredningar som den studerande visar upp, men den studerande har det kunnandet som krävs, kan utbildningsanordnaren hänvisa den studerande till ett yrkesprov eller annat påvisande av kunnandet.

2.3.3. Beslut om erkännande

Den eller de bedömare som utbildningsanordnaren utsett fattar ett beslut om erkännande, då den studerandes kunnande erkänns genom att bedöma dess motsvarighet och/eller aktualitet.

Bedömaren eller bedömarna väljs enligt den examensdel eller det delområde av en gemensam examensdel som ska erkännas. Utbildningsanordnaren utser bedömare enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998, ändrad genom 1150/2017) och författningarna för yrkesinriktad utbildning (Lag om yrkesutbildning 531/2017, Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). Endast i undantagsfall kan en annan företrädare för utbildningsanordnaren fungera som bedömare. Med en annan företrädare för utbildningsanordnaren avses exempelvis en utbildare eller någon annan som hör till utbildningsanordnarens undervisande personal, som uppfyller de övriga lagstadgade kraven på en bedömare.

Bedömaren ska ha tillräcklig yrkesskicklighet och tillräckligt kunnande i fråga om den examen som den studerande avlägger, särskilt i den examensdel eller det delområde av en gemensam examensdel som ska bedömas. Bedömaren ska ha tillräcklig kännedom om bedömning och grunderna för den examen som avläggs.

- När utbildningsanordnaren erkänner **yrkesinriktade examensdelar** görs bedömningen av två lärare. företrädare för arbetslivet deltar inte i att bedöma motsvarigheten och aktualiteten i kunnandet.

- När utbildningsanordnaren erkänner **delområden av gemensamma examensdelar** görs bedömningen av en lärare.
- När utbildningsanordnaren erkänner allmänbildande kunnande inom valbara yrkesinriktade examensdelar, exempelvis under delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier, görs bedömningen av en lärare.

Beslutet om erkännande är ett **förvaltningsbeslut**, som kan vara positivt eller negativt. Den studerande har rätt att begära att **bedömningen ska kontrolleras** av bedömaren (delområden av gemensamma examensdelar) eller bedömarna (yrkesinriktade examensdelar). Vid behov kan den studerande be om rättelse av bedömningen av arbetslivskommissionen.

Utbildningsanordnaren beslutar om mer detaljerade riktlinjer och praktiska rutiner samt bedömarna och beslutet om erkännande.

2.3.4. Erkännande av kunnande och uppbyggnaden av examen

I följande tabeller beskrivs erkännandet av kunnande enligt uppbyggnaden av examen samt åtgärder för erkännandet.

Tabell 1. Yrkesinriktade grundexamina

Uppbyggnaden av examen	Åtgärder
Yrkesinriktade examensdelar med ett fastställt innehåll (krav på yrkesskicklighet i examensdelen)	<ul style="list-style-type: none"> • Prestationen som erkänns ska till sitt innehåll motsvara kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna och den studerandes kunnande ska vara aktuellt. • Om den examensdel som erkänns har avlagts enligt grunderna för en yrkesinriktad examen avgörs aktualiteten i kunnandet av om grunderna är i kraft. Kunnandet anses vara aktuellt om den examensdel som erkänns har avlagts enligt examensgrunder som är i kraft eller på övergångstid. • För övriga prestationer ska aktualiteten i den studerandes kunnande bedömas.
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet	<ul style="list-style-type: none"> • Prestationen som erkänns ska motsvara kraven på yrkesskicklighet i en lokal examensdel och den studerandes kunnande ska vara aktuellt. • På det här stället kan man inte erkänna en lokal examensdel som hör till en annan examen.
En eller flera examensdelar från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen	<ul style="list-style-type: none"> • Motsvarigheten för den erkända prestationen bedöms inte. • Kunnandet som erkänns ska vara aktuellt. • Kunnandet anses vara aktuellt om det har enligt examensgrunder som är i kraft eller på övergångstid. • På det här stället kan man inte erkänna examensdelar grundar sig på äldre lagar än lagen om yrkesexamina (306/1994).
Högskolestudier	<ul style="list-style-type: none"> • Motsvarigheten för prestationen och aktualiteten i den studerandes kunnande bedöms inte.
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier	<ul style="list-style-type: none"> • Delområden av gemensamma examensdelar: den studerandes kunnande ska vara aktuellt och innehållet i prestationen ska motsvara målen för kunnandet. • För gymnasiestudier och andra prestationer bedömer man inte motsvarigheten eller aktualiteten i kunnandet.
Gemensamma examensdelar, obligatoriska mål för kunnandet	<ul style="list-style-type: none"> • Prestationen som erkänns ska till sitt innehåll motsvara målen för kunnandet och den studerandes kunnande ska vara aktuellt. • Om delområdet har avlagts enligt grunderna för en yrkesinriktad examen

	avgörs aktualiteten i kunnandet av om grunderna är i kraft. Kunnandet anses vara aktuellt om delområdet har avlagts enligt examensgrunder som är i kraft eller på övergångstid.
Valbara mål för kunnandet i gemensamma examensdelar:	
<ul style="list-style-type: none"> Valbara mål för kunnandet som är fastställda i examensgrunderna 	<ul style="list-style-type: none"> Prestationen som erkänns ska till sitt innehåll motsvara målen för kunnandet och den studerandes kunnande ska vara aktuellt.
<ul style="list-style-type: none"> Valbara mål för kunnandet som utbildningsanordnaren beslutat om 	<ul style="list-style-type: none"> Prestationen som erkänns ska till sitt innehåll motsvara målen för kunnandet och den studerandes kunnande ska vara aktuellt.
<ul style="list-style-type: none"> Annat kunnande som den studerande tidigare förvärvat och som stöder de mål för kunnandet som fastställts för examensdelen och delområdena av den i examensgrunderna 	<ul style="list-style-type: none"> Aktualiteten i den studerandes kunnande eller motsvarigheten för prestationen bedöms inte.

Tabell 2. Yrkes- och specialyrkesexamen

Uppbyggnaden av examen	Åtgärder
Yrkesinriktade examensdelar med ett fastställt innehåll (krav på yrkesskicklighet i examensdelen)	<ul style="list-style-type: none"> • Prestationen som erkänns ska till sitt innehåll motsvara kraven på yrkesskicklighet enligt examensgrunderna, och den studerandes kunnande ska vara aktuellt. • Om examensdelen har avlagts enligt grunderna för en yrkesinriktad examen avgörs aktualiteten i kunnandet av om grunderna är i kraft. Kunnandet anses vara aktuellt om den examensdel som erkänns har avlagts enligt examensgrunder som är i kraft eller på övergångstid. • För övriga prestationer bedöms aktualiteten.
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet (om det är möjligt i uppbyggnaden)	<ul style="list-style-type: none"> • Prestationen som erkänns ska motsvara kraven på yrkesskicklighet i en lokal examensdel och den studerandes kunnande ska vara aktuellt. • På det här stället kan man inte erkänna en lokal examensdel som hör till en annan examen.
En eller flera examensdelar från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen (kontrollera i examensgrunderna från vilka examina det är möjligt att erkänna tidigare avlagda examensdelar i examen)	<ul style="list-style-type: none"> • Motsvarigheten för den erkända prestationen bedöms inte. • Kunnandet som erkänns ska vara aktuellt. • Kunnandet anses vara aktuellt om det har förvärvats enligt examensgrunder som är i kraft eller på övergångstid. • I yrkes- och specialyrkesexamina som träder i kraft från och med 1.8.2025 kan man på det här stället endast erkänna examensdelar som avlagts enligt ikraftvarande examensgrunder. • På det här stället kan man inte erkänna examensdelar som grundar sig på äldre lagar än lagen om yrkesexamina (306/1994).
Högskolestudier (kontrollera i examensgrunderna om det är möjligt att erkännas högskolestudier)	<ul style="list-style-type: none"> • Motsvarigheten för prestationen och aktualiteten i den studerandes kunnande bedöms inte.

3. Omvandling av vitsord

Utbildningsanordnaren erkänner kunnandet enligt det vitsord som finns på betyget eller i studieprestationsutdraget.

Vitsorden för den studerandes tidigare prestationer omvandlas vid behov enligt Utbildningsstyrelsens föreskrift Principer för dimensionering av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i yrkesutbildningen ([OPH-1634-2021](#), [ändring OPH-698-2024](#)):

Tabell 3. Omvandling av vitsord från vitsordsskalan 1–3 till vitsordsskalan 1–5.

Vitsordsskala	
1–3	1–5
3	5
2	4
1	2

Tabell 4. Omvandling av vitsord från vitsordsskalan 4–10 till vitsordsskalan 1–5.

Vitsordsskala	
4–10	1–5
utmärkta 10	5
berömliga 9	5
goda 8	4
nöjaktiga 7	3
försvarliga 6	2
hjälpiga 5	1
underkänd prestation 4	-

Yrkesinriktade grundexamina

Godkända prestationer i yrkesinriktade examensdelar och delområden av gemensamma examensdelar i yrkesinriktade grundexamina bedöms på skalan 1–5. Den studerandes tidigare prestationer som har bedömts på skalan 1–3 omvandlas till skalan 1–5 enligt tabell 3.

När kunnande från en yrkes- eller specialyrkesexamen erkänns används vitsordet godkänd.

Yrkes- och specialyrkesexamina

I yrkes- och specialyrkesexamina är bedömningsskalan godkänd/underkänd.

När examensdelar från en yrkesinriktad grundexamen eller högskolestudier som den studerande tidigare avlagt erkänns för en yrkes- eller specialyrkesexamen omvandlas de numeriska vitsorden till vitsordet godkänd.

Gymnasiestudier

Om den studerande har avlagt

- gymnasiets lärokurs, används vitsorden på avgångsbetyget i erkännandet
- lärokurserna i ett eller flera läroämnen, används vitsordet i läroämnet från gymnasiet för erkännandet
- enstaka kurser eller moduler i ett läroämne, används medeltalet av vitsorden för de godkända kurserna eller modulerna.

Högskolestudier

För grundexamina omvandlas vitsordet vid behov till skalan 1–5.

I yrkes- och specialyrkesexamina används vitsordet godkänd.

4. Specialfall

I en situation, där en studerande byter läroanstalt mitt under studierna, så att alla följande punkter uppfylls

- den studerande har blivit antagen som studerande vid den nya läroanstalten utan avbrott
- den studerande fortsätter studierna inom samma examen och
- studierna fortsätter enligt samma examensgrunder

kan studier som den studerande tidigare fått erkända införas som en del av den studerandes studier även hos den utbildningsanordnare, där hen fortsätter sina studier. Processen för erkännande av kunnande behöver då inte göras om, även om erkännande av kunnande annars alltid görs utifrån originaldokument. Det erkända kunnandet förs in i betyget med de hänvisningar som den tidigare utbildningsanordnaren fört in. Därtill kan utbildningsanordnaren föra in en förklaring om överföringen av erkännandet av kunnande i tilläggsuppgifterna i studieadministrationssystemet.

5. Exempel på erkännande av kunnande

5.1. Erkännande av kunnande från gymnasiestudier inom valbara och obligatoriska mål för kunnandet i gemensamma examensdelar

Vid erkännande av kunnande från gymnasieutbildning till obligatoriska mål för delområden av de gemensamma examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen, använder utbildningsanordnaren tabellen i bilaga 1 i föreskriften Principer för dimensionering av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i yrkesutbildningen ([OPH-1634--2021, ändring OPH-698-2024](#)) för att fastställa motsvarigheten.

Vid erkännande av kunnande från gymnasieutbildning till **obligatoriska mål för delområden** och **valbara mål för kunnandet** i de gemensamma examensdelarna inom grundexamen använder utbildningsanordnaren koefficienterna i den ovan nämnda föreskriften för att fastställa omfattningen:

- Gymnasiets kurser multipliceras med talet 1,5.
- Gymnasiets studiepoäng multipliceras med talet 0,75.

Exempel. Den studerande har avlagt nio studiepoäng obligatoriska studier i läroämnet modersmål och litteratur i gymnasiet. Kunnandet erkänns inom de obligatoriska målen för delområdet Kommunikation och interaktion på modersmålet och inom de valbara målen för kunnandet i de gemensamma examensdelarna: Om utbildningsanordnaren i den personliga tillämpningen kommer överens med den studerande att kunnandet erkänns både inom de obligatoriska målen för kunnandet och inom de valbara målen för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna, blir 9 studiepoäng som avlagts i gymnasieutbildningen med koefficienten 0,75 totalt 6,75 kompetenspoäng, som avrundas till 7 kompetenspoäng. Av dessa kompetenspoäng erkänns 4 inom de obligatoriska målen för kunnandet i delområdet och därmed återstår 3 kompetenspoäng som kan erkännas inom de valbara målen för kunnandet.

5.2. Erkännande av kunnande när den studerande avlägger en examensdel enligt samma examensgrunder hos en annan utbildningsanordnare

Den studerande avlägger samtidigt en valbar examensdel som fastställts i grunderna för samma yrkesinriktade examen **hos en annan utbildningsanordnare**. I det här fallet fattas inget beslut om erkännande av den valbara examensdel som avlagts hos den andra utbildningsanordnaren och ingen hänvisning förs in i betyget, eftersom det är fråga om samma examensgrunder och hänvisningen därmed inte skulle ge något mervärde.

5.3. Erkännande av kunnande, när den studerande avlägger en examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen

Nedan beskrivs hur kunnande erkänns i tre olika situationer:

1. När den studerande avlägger en valbar examensdel från **nyare examensgrunder** för samma examen, erkänner man examensdelen genom att föra in den som en del av examen i enlighet med uppbygganden av examen under punkten "Examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen". Hänvisningen förs in på examensbetyget enligt betygsföreskriften. Detta görs, för att man ska veta enligt vilka examensgrunder examensdelen är avlagd. Den studerande får också ett betyg över avlagda examensdelar för examensdelen som avlagts enligt de nyare examensgrunderna.
2. När den studerande under studierna avlägger en examensdel **från en annan yrkesinriktad examen**, får hen ett betyg över den avlagda examensdelen i den andra examen. Man erkänner examensdelen genom ett direkt införande i examen. I betyget för man in en hänvisning enligt betygsföreskriften, så att man vet inom vilken examen examensdelen har avlagts. Den studerande får också ett betyg över avlagda examensdelar för examensdelen som avlagts i den andra examen.
3. En examensdel från en **annan yrkesinriktad examen** som den studerande avlagt tidigare kan erkännas som valbar examensdel i enlighet med uppbyggnaden av examen. Om kunnandet har förvärvats enligt examensgrunder som inte längre är i kraft ska aktualiteten i kunnandet utredas. I betyget för man in en hänvisning enligt betygsföreskriften, så att man vet inom vilken examen examensdelen har avlagts.

När det gäller examensdelar som avlagts enligt examensgrunder som är **i kraft** eller på **övergångstid** behöver aktualiteten i den studerandes kunnande inte bedömas. När det gäller examensdelar som avlagts enligt examensgrunder som **inte är i kraft** ska aktualiteten i kunnandet däremot bedömas. Bedömningen görs av två behöriga lärare såsom beskrivs i kapitlet Erkännande av kunnande genom att bedöma motsvarigheten och aktualiteten i kunnandet.

Under punkten "Examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen" kan man inte erkänna examensdelar som grundar sig på lagar som är äldre än lagen om yrkesexamina (306/1994). Därtill ska man beakta de fastställda preciseringarna i de ifrågavarande examensgrunderna. I de grunder för yrkes- och specialyrkesexamina som träder i kraft från och med 1.8.2025 kan man under punkten "Examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen" endast erkänna examensdelar som är avlagda enligt examensgrunder som är i kraft.

Utbildningsstyrelsen rekommenderar att utbildningsanordnaren diskuterar med den studerande om det är nödvändigt att i examen erkänna kunnande från en annan examen som avlagts enligt examensgrunder som inte längre är i kraft, eller om den studerande i stället skulle förvärva nytt kunnande som stöder hens studie- och karriärplaner.

5.4. Examensdelens beräknade omfattning, när den studerande avlägger en examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen

I den personliga tillämpningen kommer man överens om att den studerande ska avlägga en examensdel på 30 kp från en yrkesexamen som en del av sin grundexamen. Examensdelen erkänns i uppbyggnaden av grundexamen under punkten "Examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen", som omfattar 5–15 kp.

I den grundexamen som den studerande avlägger beräknas examensdelen från yrkesexamen alltså omfatta 15 kp. Denna beräknade omfattning används för att beräkna medeltalet i examensbetyget.

I ett examensbetyg för en yrkesexamen har den erkända examensdelen en omfattning på 30 kp. I hänvisningen för erkännandet för man för examensdelen in den beräknade omfattningen på 15 kp i enlighet med Utbildningsstyrelsens betygsföreskrift.

5.5. Erkännande av studier som avlagts vid en yrkeshögskola inom en yrkesinriktad grundexamen

En studerande avlägger studier vid en yrkeshögskola vid sidan av sin yrkesinriktade grundexamen. Det måste finnas ett siffervitsord, för att utbildningsanordnaren ska kunna erkänna kunnandet. Det kunnande som förvärvats i studierna kan erkännas i den yrkesinriktade grundexamen enligt högskolestudiernas innehåll:

- Det yrkesinriktade innehållet i yrkeshögskolestudierna erkänns under punkten högskolestudier (5–15 kp). Utbildningsanordnaren fastställer omfattningen i studiepoäng utifrån omfattning, svårighetsgrad och betydelse av kunnandet i förhållande till den examen som den studerande avlägger.
- Det allmänbildande innehållet i yrkeshögskolestudierna erkänns under punkten delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier (1–25 kp). Utbildningsanordnaren fastställer omfattningen i studiepoäng utifrån omfattning, svårighetsgrad och betydelse av kunnandet i förhållande till den examen som den studerande avlägger.

Allmänbildande innehåll i yrkeshögskolestudierna kan också erkännas

- inom valbara mål för kunnandet i gemensamma examensdelar, om kunnandet stöder de mål för kunnandet som fastställts för examensdelen och delområdena av den i examensgrunderna. Erkännandet av kunnandet förs in med prestationens ursprungliga namn och hänvisningar, och utbildningsanordnaren fastställer omfattningen i studiepoäng utifrån omfattning, svårighetsgrad och betydelse av kunnandet i förhållande till den examen som den studerande avlägger.
- inom delområden av gemensamma examensdelar enligt examensgrunderna eller valbara mål för kunnandet som utbildningsanordnaren beslutat om, ifall prestationens innehåll motsvarar målen för kunnandet i delområdet.

5.6. Vilket tidigare kunnande som har förvärvats enligt examensgrunder som är på övergångstid kan man föra in direkt i examen?

Examensdelar och delområden av gemensamma examensdelar som avlagts enligt examensgrunder som är på övergångstid kan erkännas genom **direkt införande**:

- Om krav på yrkesskicklighet i examensdelen är desamma (t.ex. om examensdelarna har samma kod i eGrunder)
- Innehållen i delområdena av en gemensam examensdel motsvarar varandra (motsvarigheten har fastställts i Utbildningsstyrelsens föreskrift)

Om ovan nämnda krav inte uppfylls måste utbildningsanordnaren göra erkännandet genom att bedöma motsvarigheten för kunnandet. Utbildningsanordnaren behöver inte bedöma om kunnandet är aktuellt om kunnandet förvärvats enligt examensgrunder som är på övergångstid.

Om det tidigare förvärvade kunnandet endast delvis motsvarar kunnandet som är fastställt i examensgrunderna, kan kunnandet identifieras och beaktas vid planeringen av förvärvandet och påvisandet av kunnandet.

5.7. Erkännande av en examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet

En lokal examensdel kan endast erkännas under punkten "Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet" i samma examen. Exempelvis kan en examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet från grundexamen inom affärsverksamhet inte erkännas under punkten "en examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet" i en grundexamen inom skogsbranschen. Det är heller inte möjligt att erkänna en tidigare avlagd examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet under punkten "examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen".

5.8. Hur ska man gå till väga om en studerande har börjat avlägga en yrkesinriktad grundexamen och nya examensgrunder träder i kraft för examen?

En studerande har börjat avlägga examen våren 2024, och nya examensgrunder för samma examen träder i kraft den 1 augusti 2024.

1. En studerande har rätt att avlägga en examen enligt grunder som är på övergångstid inom ramen för övergångstiden.
2. **Om den studerande så önskar kan hen övergå till att avlägga examen enligt de nya examensgrunderna.**

I så fall:

- Det tidigare förvärvade kunnandet erkänns om det motsvarar innehållet i de nya examensgrunderna. Aktualiteten i kunnandet bedöms inte.
- Under punkten "Examensdel från en annan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen" i uppbyggnaden av examen kan man erkänna en valbar examensdel från examensgrunder för samma examen som är på övergångstid endast om detta kunnande inte ingår i de nya examensgrunderna.

5.9. En studerande övergår till att avlägga samma examen vid en annan läroanstalt utan avbrott

En studerande har börjat avlägga en yrkesinriktad examen och är tvungen att byta utbildningsanordnare exempelvis på grund av flytt till annan ort. Om den studerande utan avbrott fortsätter avlägga samma examen enligt samma examensgrunder hos den nya utbildningsanordnaren, kan studier som den studerande tidigare fått erkända införas som en del av den studerandes studier även hos den utbildningsanordnaren, där hen fortsätter sina studier. Processen för erkännande av kunnande behöver då inte göras om, även om erkännande av kunnande annars alltid görs utifrån originaldokument.

Att studierna fortsätter utan avbrott innebär i detta fall att studierna omedelbart fortsätter hos den nya utbildningsanordnaren. Man utgår från datumet då den studerande antagits, inte det datum då studierna de facto inleddes. Om slutdatumet för studierätten hos den tidigare utbildningsanordnaren av administrativa skäl exempelvis är en fredag och studierätten hos den nya utbildningsanordnaren börjar påföljande måndag, anses studierna fortsätta utan avbrott.

6. Ändringar 17.3.2025

Vid uppdateringen av handboken har man beaktat ändringarna i lagen om yrkesutbildning som trädde i kraft 1.1.2025:

- Bestämmelserna om en personlig utvecklingsplan för kunnandet har gjorts mer flexibla i fråga om läropliktiga studerande.
- Skyldigheten för anordnare av yrkesutbildning att utarbeta en examensspecifik plan för bedömning av kunnandet har slopats.

Samtidigt har man uppdaterat exemplen i handboken utifrån respons från utbildningsanordnarna.